

1. Öğrencinin bir sunum hazırlaması, inisiyatif alma ve girişimcilik yetkinliğine uygundur. Öğrenci sunum hazırlama sürecinde planlama yapmış ve hangi yöntemlerin daha verimli olacağını belirlemiştir. Bu durum öğrencinin kendi öğrenme süreci hakkında farkındalık sahibi olduğunu yanı öğrenmeyi öğrenme yetkinliğine sahip olduğunu göstermektedir. Öğrenci sunumda tablolar dan yararlanmış, görsel sunum becerisini kullanarak matematisel yetkinliğe uygun bir çalışma gerçekleştirmiştir. Öğrencinin sunumu akıllı tahta üzerinde gerçekleştirmesi ise dijital yetkinlik alanına uygundur. Etkinlikte sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinliklere uygun bir çalışma yoktur.

Cevap B

2. • Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur. → C
 • Metindeki hikâye unsurlarını belirler. → D
 • Eş sesli kelimelerin anımlarını ayırt eder. → A
 • Okuduklarıyla ilgili çıkarımlarda bulunur. → B

Cevap E

4.

Geleneksel Teoriler	Gelişimsel Modeller
<p>1. Şifreyi Çözme Teorisi: Harf-hece-kelime sıralamasına göre okuma öğretimi gerçekleştirilir. Bu teori parçadan bütüne modellerin kaynağıdır. Tümeyerimsal şekilde okuma sürecini açıklayan ilk modeldir.</p> <p>2. Görsel Birleştirme Teorisi: Şifreyi çözme teorisinden farklı olarak harflerin birleşiminin sesle değil görsel olarak yapıldığını savunan teoridir. Kelimenin yazılı görüntüsünün, zihnindeki görüntüyle birleşip kelimenin tanındığını savunurlar. Kısmen zihinsel yöne vurgu yapar.</p> <p>3. Kelimeyi Bütün Algılama Teorisi: Bütünden parça molderin kaynağıdır. Okullarda okuma öğretimine kelime ve cümlelerle başlamak gerektiğini savunur. Bu teoride bireyin kelimeleri bütün halinde görebilmesi için ilk amaç aktif görme alanını genişletmektedir.</p> <p>4. Tahmin Etme Teorisi: Okuyucu bir kelime yanlış yazısında doğru okur. Metni tanımak için bütün kelimelerin anlamını bilmeye gerek yoktur. Bu model kelime tanıma işleminin zihinsel olduğunu vurgular.</p>	<p>1. Açıklayıcı Model: 4N sorusuna dayalıdır. (Ne, Nasıl, Niçin, Ne zaman) Böylece öğrenciye kullanabileceği okuma tekniklerini seçme ve uygulama sorumluluğu kazandırılmaya çalışılır.</p> <p>2. Etkileşimsel Okuma Modeli: Öğrenciler metin içi, metin dışı ve metinler arası anlam kurar. İş birlikli okuma ortamı yaratılır. Soru sorma, tahmin, özetleme ve açıklama olmak üzere 4 temel stratejisi vardır.</p> <p>3. Okuma Teknikleri Modeli: Bireye okuma öncesi, sırası ve sonrasında kullanabileceği teknikleri öğretебilme amaçlanır.</p> <p>4. Örneklemme Modeli: Öğretmen örnekler göstererek okuma sürecini somutlaştırmayı amaçlar.</p>

Cevap E

DENEME – 3 ÇÖZÜM

5. Cluster – Salkım oluşturma tekniği “üzüm”e benzetildiği için salkım oluşturma adını almıştır.. Beyin fırtınasına çok uygun bir yöntemdir. Cluster (salkım oluşturma) tekniği, yazmaya hazırlık sürecinde kullanılan yaratıcı bir tekniktir. Bu teknikte, bir konu veya kavramın merkezde olduğu bir "salkım" oluşturulur. Merkezdeki konuya ilgili akla gelen tüm fikirler, kelimeler veya kavamlar bu salkımın dalları olarak eklenir.

Cluster (Salkım Oluşturma) Tekniği Nasıl Uygulanır?

- Merkezi belirleyin:** Yazacağınız konuyu veya kavramı bir daire içine alarak sayfanın ortasına yazın.
- Dalları oluşturun:** Merkezdeki konuya ilgili akliniza gelen ilk fikirleri, kelimeleri veya kavamları daireler içine alarak merkeze bağlayın.
- Alt dallar ekleyin:** Her bir dalın etrafına, o dalı açıklayan veya detaylandıran yeni dallar ekleyin.
- Salkımı genişletin:** Akliniza yeni fikirler geldikçe salkımı genişletmeye devam edin.
- Salkımı inceleyin:** Oluşturduğunuz salkımı inceleyerek ana fikirleri, bağlantıları ve temaları belirleyin.
- Yazmaya başlayın:** Salkımdan elde ettığınız fikirleri kullanarak yazmaya başlayın.

Cevap A

6. “Burada herkes geçiyordu ve durmuyordu” cümlesinde anlatım bozukluğu vardır.

Cevap A

7. Soruda açıklamaları verilen yazma modelleri aşağıda sırasıyla verilmiştir:

- Yazma sürecini beyinde gelişmiş yazma programı ile açıklamaktadır. Zihnimizde yer alan şemalardan hareketle oluşturulan bir yazma modelidir. (**Schmidt modeli**)
- Yazı sözlü dilin harflere aktarılması işidir. Yazma sürecinde beyindeki nöronların yardımıyla kelimelerle kodlamalar yapılır. (**Van Galen modeli**)
- Yazma sürecindeki işlemleri ayrıntılı olarak açıklayan ve yazma modelleri arasında en gelişmiş modeldir. (**Hayes ve Flower modeli**)

Cevap B

Ömür Hoca Türkçe ÖABT Uzaktan Eğitim

8.

Katılımsız Dinleme	Yaratıcı Dinleme	Eleştirel Dinleme	Grup Halinde Dinleme
Dinleme/izleme sürecinde öğrencilerin dinledikleri üzerinde düşünmelerini sağlayarak zihinsel faaliyetlerini etkin kılmaktır	Öğrencilerin dinlediklerini/izlediklerin i yorumlaması ve bunlardan yeni fikirler üretmesidir.	Öğrencilere dinledikleri/izledikleri hakkında soru sorma alışkanlığı kazandırarak konu hakkında düşünmelerini; konuya olumlu ve olumsuz yanlarıyla, tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirmelerini sağlayarak kendi doğrularını buldurmaktadır.	Öğrencilerin birbirleri ile etkileşimde bulunmaları sağlanarak dinlenen ve izlenenlerin tüm yönleriyle kavranmasıdır.

Cevap B

9. "Metnin içeriğini yorumlar." kazanımı okuma becerisinin anlaması alt başlığında yer alır. Bu kazanım 5-6-7-8. sınıf düzeylerinde uygulanır. Bu kazanımda anahtar kelime bakış açısıdır. Bakış açısını yorumlarken metinden aktarımlar yapmak önemlidir. Metindeki örnek ve ayrıntılara mutlaka atıf yapılması gereklidir. Yazının konuyu algılayış ve ifade ediş biçimidir.

- "Konuşmacının sözlü olmayan mesajlarını kavrar."
- 5 – 6 – 7 – 8. sınıf
- "Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirdir."
- 5 – 6 – 7. sınıf
- "Dinlediklerinde/ izlediklerinde düşünceyi geliştirme yollarını tespit eder." 7 – 8. sınıf

7. sınıf Tanımlama – Karşılaştırma – Benzetme

8. sınıf Tanık Gösterme – Örneklenirme – Sayısal Verilerden Yararlanma

- "Dinlediği/izlediği hikaye edici metinleri canlandırır."
- 5 – 6 – 7 – 8. sınıf

Cevap E

10. SÖZ VARLIĞI ÇALIŞMALARI

Türkçe dersi kapsamında öğrencilerin söz varlığının geliştirilmesi için yapılacak yaygın çalışmalar şu şekildedir:

- Anlamını bilinmeyen ve yeni öğrenilen sözcüklerden kelime defteri oluşturmaya teşvik etme
- Deyimleri, kalıplılmış ifadeleri, atasözleri, terimler ve yeni öğrenilen kalıp ifadelerin günlük hayatta kullanımını sağlama
- Aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarına dikkat ederek kullanma
- Kelimeler arasında anlam ilişkilerinden yola çıkıp sınıflandırarak sözcüklerin alt ve üst kavramlarını ortaya çıkarma
- Bilmediği kelimelerin anlamını bağlamdan hare-kete tahrif etme
- Okuma alışkanlığını geliştirerek okuma kültürü edinme becerilerine katkı sağlama
- Kelimenin dikkat çekici yönünü ön plana çıkararak diğer benzer kavamlar arasından ayırt edilmesini sağlaması
- Yeni kelimeleri sözlü betimlemenin yanında görsel araç ve çizimlerle destekleyerek anlamlı hale getirme vb.

Cevap E

11. Kademeli sorumluluk aktarım modeline göre öğretme-öğrenme süreci dört aşamada gerçekleşir. İlk aşamada öğretmen, doğrudan öğretim yöntemiyle, tema içerisindeki beceriyi tanıtır ve örneklelerle nasıl kullanılacağını gösterir. İkinci aşamada öğrenciler, öğretmen rehberliğinde bütün sınıf olarak beceriyi uygularlar, küçük gruplar halinde çalışarak öğreticiden destek alırlar. Üçüncü aşamada öğrenciler yine daha küçük gruplar halinde öğretmen tarafından verilen etkinlikler üzerinde çalışırken, son aşamada bağımsız olarak becerilerini kullanabilecekleri uygulamalar yaparlar, öğretmen veya akran desteğine ihtiyaç duymazlar.

Cevap B

Ömür Hoca Türkçe ÖABT Uzaktan Eğitim

12. Soru estetik dinleme yöntemine uygun bir hikaye edici metindir. Onan'a(2014: 101-102) göre bu yöntemin uygulama aşamaları "tahminde bulunma, zihinde resmini çizme, dil oyunları, ilgi kurma ve özetleme" basamaklarından oluşur. Organize etme estetik dinlemenin uygulama aşamalarında yer almaz.

Cevap D

DENEME – 3 ÇÖZÜM

13. Duygu durumları, jest ve mimikler beden dili kapsamında değerlendirilir. Öğrenci bir konuşmada beden dilini etkili kullanamıyorsa bu durum konuşmasının yeterince inandırıcı olamadığının göstergesidir.

Kendi belirlediği konu hakkında konuşma yapması: Konuşma stratejilerini uygular. (Serbest Konuşma)

Konuyu anlatırken iyi bir planlama ve detaylı çalışması: Hazırlıklı konuşma yapar.

Düşünceyi yönlendiren ifadelerin (Geçiş ve bağlantı ifadeleri) kullanımı: Konuşmalarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.

Geçiş ve bağlantı ifadeleri doğru kullanması: "Kelimeleri anımlarına uygun kullanır."

Cevap E

14. • **Akıçılık:** Konuşmanın yumuşak, uyumlu ve kesintisiz bir şekilde ilerlemesidir. Akıcılığı sağlamak için kelimeleri tam olarak boğumlamak, doğru nefes almak, vurguyu yerinde yapmak ve konuşma hızını iyi ayarlamak gereklidir.
- **Tonlama:** Konuşma sırasında sesin inişli çıkışlı olmasıdır. Tonlama, anlamı değiştirebilir ve konuşmaya canlılık katar.
- **Açıklık:** Konuşmanın anlaşılır ve net olmasıdır. Açıklık için konuyu iyi anlamak ve dinleyicilere anlatabilmek gereklidir. Önemli kelimeleri vurgulamak ve duraklamaları doğru kullanmak da açıklığa yardımcı olur.
- **Duraklama:** Konuşma sırasında nefes almak ve anlam bütünlüklerini vurgulamak için yapılan kısa süreli sessizliklerdir. Duraklamalar, konuşmanın daha anlaşılır olmasına yardımcı olur.
- **İşitilebilirlik:** Konuşmacının sesinin dinleyiciler tarafından duyulabilmesidir. İşitilebilirlik için sesin yüksekliği ortama uygun olmalı ve monotonluktan kaçınılmalıdır.
- **Hoşagiderlik:** Konuşma sesinin dinleyici tarafından beğenilmesidir. Hoşagiderlik, sesin tınısı, ahengi ve doğal olmasına ilgilidir.

Cevap C

15.

Yaratıcı Konuşma	Güdümlü Konuşma	Empatik Konuşma	Tartışma
"onlara bir konu verir, her öğrencinin bir önceki arkadaşının söylediklerinden hareketle konuşarak konuya farklı bakış açıları getirmeleriniister."	Bir konu secer, konu hakkında öğrencileri bilgilendirir. Sınıfta konuya ilgili beyin firtınası yapılır, daha sonra birkaç öğrenci secer ve konu hakkındaki düşüncelerini iki dakikada ifade etmelerini ister.	iki öğrencisini tahtaya çıkarır ve birbirlerinin değer yargılmasını hissederek iletişimde bulunmalarını ister.	Kitapta yer alan bilgilendirici bir metin üzerinden, onunlarındaki olumlu/olumsuz fiziklerini ifade etmelerini ve savunmalarını sağlar.

Cevap A

16. Ömer → Hızlı konuşma Berkay → Kekemelik Tunahan → Afaz Yaren → Tutukluk

Dizatri: Konuşma kaslarında yaşanan sorunlardan meydana gelir.

Cevap C

17. B sesi bu üç özelliğe de sahip tek sestir. Çift dudak ünsüzleri /b,p,m/, Bütün ünlüler ve /b, c, d, i, g, ğ, j, t, l, m, n, ñ, r, v, y, z/ ünsüzleri ötümülü (titreşimli, tonlu) seslerdir. /b, c, ç, d, i, g, ğ, k, p, t/ ünsüzleri sürekli dir.

Cevap B

18. -lık isimden isim yapılmak ekini ve -tan ayrılma (hal) ekini alarak doğru cevap olarak "insanlık" sözcüğünü işaretleyebiliriz.

Cevap E

19. D seçenekleri dışındaki tüm cümleler 4 öge içermektedir. D seçenekinde "her sanatçı" özne, "başlar" yüklem, "ise" dolaylı tümleç, "başlangıçta" zarf tümleci, "büyük sanatçıları taklit ederek" de zarf tümlecidir.

Cevap D

20. Dönüşlüük zamiri: kendimiz, Niteleme sıfatı: güzel, Zaman zarfı: hayatı yaşarken, Yüklem görevinde zamir: biziz

Cevap E

21. Bu cümle bağımlı sıralı bir cümledir. Akılsız insanlar iki cümle için de öznedir. Sıralı cümleler virgülle birbirine bağlanan cümlelerdir, bağımlı cümlelerse öge ortaklısı olan cümlelerdir.

Cevap B

22. I ve V sıralı cümle, II ve III bağlı cümle, IV basit cümledir.

Cevap D

23. I. cümlenin yüklemi isim olduğu için isim cümlesiidir. II. cümlede "sunduğu, edilen..." gibi sözcükler filimsidir. III. cümlede "özelliği" ve "olduğu" sözcüklerinde ünsüz yumuşaması, "etki" sözcüğünde ise ünsüz benzesmesi bulunmaktadır, IV. cümlede "olur" yüklem "Bilimde ilerleme" özne "doğal olayların nedenleri hakkında daha iyi açıklamaların geliştirilmesi" zarf tümlecidir. V numaralı cümlede "bağımsız bağlı sıralı cümle" ifadesi yanlıştır. Bir cümle ya sıralı ya da bağlıdır. Yüklemeleri bağlaçla bağlanmış cümleler "bağlı", yüklemeleri virgül ya da noktalı virgülle ayrılmış cümleler ise "sıralı"dır.

Cevap E

24. 1. Ödünçleme:

- **Tanım:**
- Ödünçleme, bir dilden başka bir dile sözcüklerin doğrudan aktarılmasıdır. Yani, bir kelimenin ses ve anlam yapısıyla birlikte diğer bir dile geçmesidir.
- Bu süreç, diller arası etkileşim ve kültürel alışverişin doğal bir sonucudur.
- **Örnekler:**
- Türkçeye Arapçadan geçen "kitap", "kalem" gibi kelimeler.
- Türkçeye Fransızcadan geçen "sinema", "bilet" gibi kelimeler.
- Türkçeye İngilizceden geçen "lider", "miting" gibi kelimeler.
- Türkçeye İtalyancadan geçen "kaptan", "güverte" gibi kelimeler.

2. Ödünçlemeli Çeviri:

- **Tanım:**
- Ödünçlemeli çeviri, bir dilden başka bir dile sözcüklerin doğrudan aktarılması yerine, anlamlarının birebir çevrilerek yeni kelimeler oluşturulmasıdır.
- Yani, yabancı bir ifadenin her bir kelimesi, anadildeki anlam karşılıklarıyla birleştirilerek yeni bir kelime oluşturulur.
- **Örnekler:**
- İngilizce "natural gas" ^ Türkçe "doğal gaz"
- Almanca "Fernsteuerung" ^ Türkçe "uzaktan kumanda"
- Fransızca "gratte-ciel" ^ Türkçe "gökdelen"

Temel Fark:

- Ödünçlemede kelime olduğu gibi diğer dile geçerken, ödünçlemeli çeviride kelimenin anlamı çevrilerek yeni bir kelime oluşturulur.

Cevap A

- 25.** Antoine Meillet, 1912 yılında "dilbilgiselleşme" (grammaticalization) teriminin ilk kez kullanan Fransız dilbilimcidir. Hint-Avrupa dilleri üzerine çalışmalarıyla tanınır.

Diğer Seçeneklerin Açıklamaları

- **B) Martinet:** André Martinet, yapısal dilbilim (structuralism) alanında önemli çalışmalarıyla bilinir. **İletişim etkinliği ve dilin ekonomi yasası** üzerine yaptığı araştırmalarla öne çıkmıştır. Ancak, "dilbilgiselleşme" terimiyle doğrudan ilgilenmemiştir.
- **C) Vandryes:** Joseph Vendryes, **Hint-Avrupa dilleri ve tarihî dilbilim** alanında çalışmalar yapmıştır. Özellikle dilin toplumsal yönü ve kültürel bağlamı üzerinde durmuş, dil değişimleriyle ilgilenmiştir. Fakat dilbilgiselleşme kavramını ilk kullanan o değildir.
- **D) Sechehaye:** Albert Sechehaye, **Saussure'ün öğrencilerinden biridir** ve özellikle **göstergebilim (semiotics)** ve **sözdizimi (syntax)** alanında çalışmıştır. Saussure'ün ders notlarını derleyerek onun görüşlerinin yayılmasına katkıda bulunmuştur. Ancak dilbilgiselleşme terimi üzerine bir katkısı yoktur.
- **E) Bally:** Charles Bally, **anlambilim (semantics)** ve **duyu yüklü ifadeler (expressivity)** üzerine önemli çalışmalar yapmıştır. **Konuşma dilinin yazı dilinden farklarını vurgulamış**, modern dilbilim anlayışının gelişmesine katkı sağlamıştır. Ancak, dilbilgiselleşme kavramı onun değil Meillet'in çalışmalarıyla ortaya çıkmıştır.

Cevap A

- 26.** Cinsiyetçi göründüğünün farkındayız. Bayraktar(2014)'a göre kadın kelimesinin bu evrimi "Anlam kötüleşmesi"ne örnektir. ÖSYM bu kaynağı dikkate alabilir. Diğer kavamları daha önceki sorularımızda açıklamıştık.

Cevap A

- 27.** 1. **İddia İfadeleri (Belirtici):** Konuşucunun dünyadaki gerçek leşmiş veya gerçekleşmesi olası olaylar hakkında inançlarını, varsayımlarını veya tahminlerini dile getirmesidir. **(Yarın hava güneşli olacak.)**
2. **Yönlendirici:** Konuşucunun dinleyiciyi bir şey yapmaya yönlendirmeyi amaçladığı söz eylemleridir. **(Sakın o adama güvenme)**
3. **Yükümleyici:** Konuşucunun gelecekte bir eylemi gerçekleştirmeye yükümlülüğü üstlendiği söz eylemleridir.
4. **Yansıtıcı:** Konuşucunun bir duygusu, his veya tavrı dile getirmesidir. **(Senin için çok mutluyum)**
5. **İlan edici (Bildirici):** Konuşucunun dünyada bir durum değişikliği yarattığı söz eylemleridir. **(Seni görevden alıyorum.)**

Cevap E

Ömür Hoca Türkçe ÖABT Uzaktan Eğitim

- 28.** Bülbülüvası kelimesi bir tatlı türü adını almıştır. Yani kelimenin ne bülbülle ne de yuva ile bir anlam bağlı bulunmamaktadır.

A seçeneğinde Cankurtaran, B seçeneğinde Alışveriş, C seçeneğinde Zeytinyağı, D seçeneğinde Sivrisinek kelimeleri birlesik yapılı hale gelince anlam ilgisini kaybetmemişlerdir.

ÖSYM, 2021 ÖABT'de bu tarz bir senaryoyla karşımıza geldi, dikkat edelim.

Cevap E

- 29.** Peter Pan çocuk edebiyatı adına çok bilinen eserlerden biridir ancak Türkçe ÖABT'de daha önce hiç sorulmamıştır.

Robin Hood: İngiliz edebiyatının en tanınan haydudu Robin Hood'un hikâyeleri ilk kez Ortaçağ'da, halk şarkılarında anlatılmıştır. Günümüze efsanenin sayısız sanat dalından onlarca uyarlaması ulaşmış olsa da, Howard Pyle 1833 yılında kaleme aldığı sekiz bölümük bu metinle, hikâyeyi en takdir toplayan anlatıcısı olmuştur. Kanun kaçağı genç Robin Hood ancak Sherwood Ormanı'nda, herkesten uzakta huzurla yaşayabilir. Ara ara ormana yolu düşen sözde erdemli din adamlarına, yoksulları hepten yoksullaştıran toprak sahiplerine de hadlerini bildirmeyi ihmal etmez. Her macerasında ormanda kurduğu aileye yeni bir üye ekleyen Robin Hood ve kalabalık çetesesi, İngiltere topraklarının en çok konuşulan adamlarıdır, öyle ki ünlü haydut ve arkadaşlarının namı saraya kadar ulaşır. Robin Hood'un en heyecan dolu maceralarından bile daha çekici olansa, gerçekten yaşamış olduğu söylentisidir.

Robinson Crusoe: Robinson Crusoe, macera arayışıyla evinden ayrıılır ve deniz yolculuklarına çıkar. Bir yolculuk sırasında gemisi batar ve Robinson, issız bir adaya sürüklendir. Robinson, adada hayatı kalmak için büyük bir mücadele verir. Barınak yapar, yiyecek bulur, aletler geliştirir ve kendi kendine yeten bir yaşam kurar. Adada geçirdiği yıllar boyunca yalnızlıkla başa çıkmaya çalışır ve içsel bir yolculuk yaşar. Yıllar sonra, Robinson, adada gelen yerli bir grubun elinden Cuma adında bir adamı kurtarır. Cuma, Robinson'un yardımcısı ve arkadaşı olur. İki beraber adada yaşamaya ve hayatı kalmaya devam ederler. Sonunda, bir gemi adaya gelir ve Robinson ile Cuma kurtarılır. Robinson, adada 28 yıl geçirdikten sonra evine döner.

Tom Sawyer'ın Maceraları: Mark Twain'in yaramazlıklarla dolu eseri Tom Sawyer'da, başı beladan bir türlü kurtulamayan Tom'un hikâyesi anlatılıyor. Tom Sawyer, Mississippi Nehri'nin kıyısındaki küçük kasabada, arkadaşları Huckleberry Finn ve Joe Harper'la birlikte tekdeze yaşamlarına karşı koymaya çalışıyor. Kasabadaki hayatını eğlenceli hale getireyim derken Tom'un başına gelmedik kalmıyor. Issız bir adada fırtınalarla boğuşuyor, define avcılığı hevesiyle tuzağa düşüyor, labirent gibi bir mağarada mahsur kalıyor...

Oliver Twist: Oliver Twist, yoksullar evinde dünyaya gelmiş bir yetimdir. Daha fazla yemek isteme cesareti, kapının önüne konmasına yol açar. Hayatta yapayalnızdır artık. Bir cenaze levazı matçısının yanına girer. Orada da kötü muamele göründüğünde kaçar ancak bu kez de yankesici Fagin ve çetesinin eline düşer. Yeraltı dünyasının acımasız ortamında korkunç Fagin'in pençesinden kurtulmak için akıl almaz serüvenlere atılan Oliver'ı hiç ummadığı bir gelecek beklemektedir.

Cevap E

- 30.** Sanatçının doğrudan çocukların için yazdığı eserler şunlardır: *Mnologlar* (1949), *Bu Yurdu Bize Verenler* (öyküler, 1975), *Borçlu Olduklarımız* (öyküler, 1976), *Pırtlatan Bal* (oyun ve öykü, 1976), *Uyusana Tosunum* (1979), *Anıtı Dikilen Sinek* (öyküler, 1982), *Nasrettin Hoca Gülütleri* (fıkralar, 1991), *Şimdiki Çocuklar Harika*. Nesin'in doğrudan çocuklar için yazdığı öykülerindeki (96 öykü) temalar; hayvan sevgisi, eğitim ortamları, aile, kişilik gelişimi, oyun, ve yurt sevgisi başlıklar altında toplanabilir.

Cevap B

- 31. Devingen (Dinamik) Karakter**, öykü boyunca değişim gösteren geliştirilmiş karakterdir. Öykünün başlangıcıyla sonucu arasındaki kesitte değişim gösterirler. Yeni kişisel davranışlar edinir, yeni değerler geliştirebilir. Kendi düşüncesinin mutlak doğru olduğu anlayışından demokratik kültür bilinci edinmeye; bencilikten paylaşımı kadar bir değişim yaşayabilir.

Durağan (Statik) Karakter, inandırıcı olmasına karşın değişmeyen karakterdir. Öykü boyunca büyük kişilik değişimleri yaşamaz. Yaşadığı küçük, ömensiz değişimler de okur tarafından yeterince önemsenmez.

Açık (İyi Geliştirilmiş) Karakter; yazınsal yapıtlarda (roman, öykü, masal ve anlatılarda) birçok özelliğiyle okura tanıtılan, inandırıcı nitelikleriyle öne çıkan, okurun iyi bildiği karakterdir. Bu karakter, yazarın aktarmak istediği iletlerin okurlarla paylaşılmasında etkin bir sorumluluk üstlenir.

Kapalı (İyi Geliştirilmemiş) Karakter; özellikleri yüzeysel olarak tanıtılan, okurun iyi tanımadığı karakterdir. Bu karakterlerin çocuklara insan doğasını kavratma, yaşam gerçekliğini anlatmada çok az katkıları vardır. Öykülenen olayda, temel kişilerin özelliklerinin anlaşılması ya da çocukların bu kişiyle özdeşimeğini kolaylaştırmak için kapalı yan karakterlerden yararlanılır.

Cevap A

DENEME – 3 ÇÖZÜM

32. Ek olarak Bayburtlu Zihni'nin bir devlet memuru olduğunu, "sergüzeşname, eşek destanı ve hikâye-i garibe" eserlerinin olduğunu bileyim. Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın Marifetname adlı eserini bileyim. Bu eserin içindeki başlıklar da az da olsa bilmekte fayda var. Dede Ömer Ruşen'i'nin "Neyname, Çobanname, Miskinname" eserlerini bileyim. Son olarak da Kadı Darır'in "Sîretü'n-Nebi, Fütûhuş-Şâm" eserlerini bilmek bizim işimize yarayacaktır.

Cevap E

33. Diğer seçeneklerde yer alan Dede Korkut hikâyelerini okuyalım. Dede Korkut hikâyeleri her zaman çıkmaya adaydır.

Cevap D

34. Mukaddime bölümünde Karagöz ve Hacivat karşılıklı olarak konuşmazlar. Diğer bölmelerde geçen olaylar hakkında şu ipuçlarını verebilirim. Muhavere bölümü "vay Karagözüm iki gözüm merhaba" sözü ile başlar ve ilk karşılıklı konuşma burada gerçekleşir. Fasil bölümü oyuncunun oynandığı esas bölümdür. Diğer karakterler oyuna dâhil olur. Hacivat ve Karagöz'ün kıyafet değiştirebildiği tek bölüm burasıdır. Bitiş bölümünde ise Hacivat "yıktın perdeyi eyledin viran, varayım sahibine vereyim hemân" der ve perdeyi terk eder. En sonda ise bir sonraki oyun hakkında dinleyicileri bilgilendirir.

Cevap A

35. **Saltukname:** Ebü'l Hayr-ı Rumî tarafından yazılmıştır. Anadolu ve Rumeli coğrafyasında Müslümanlığın yayılışı anlatılır. Nasrettin Hoca'dan bahseden ilk eser olması açısından da önemlidir.

Battalname: Peygamber soyundan geldiğine inanılan Seyyid Battal Gazi'nin İslam'ı Anadolu'da yayışını anlatılır. Burada olaylar Malatya ve çevresinde geçer. Kendisinin gerçek adı Abdüllah'tır. Atının adı Aşkar'dır.

Satuk Buğra Han Destanı: Türk-İslam sentezinde oluşan ilk destanıdır. Karahanlı hükümdarı Saltuk Buğra Han'ın çeşitli illerdeki insanları Müslümanlığa çağırmasını, inanmayanlara kermet göstermesini, savaşlarda ağızından ateşler saçarak imansızları yaktığı anlatılır. Müslüman olduktan sonra adını Abdülkerim olarak değiştirmiştir.

Köroğlu: Kahramanlık temali bir halk hikâyesidir. Bunun özeti ni mutlaka biliniz.

Cevap B

36. 1. Hoşlama, Merhabalaşma: Âşıkların dinleyicilere hoş geldiniz deyip onları selamladıkları bölümdür.
2. Hatırlatma, Canlandırma: Eski usta aşıkların şiirlerinden örneklerin verilip saygı gösterildiği bölüm olup burada karşılaşma yoktur.
3. Tekellüm: Faslın en önemli bölümündür. Aşiların güçlerini ve hünerlerini göstermeleri burada gerçekleşir.
à Bölüm sekiz safhada gerçekleştirilir.
- a) Açıılış: En yaşlı aşığın veya ev sahibi konumundaki aşığın, dar olmayan bir ayakla deyişmeyi açmasıdır.
- b) Öğütleme: Burada iki aşığın birbirine nasihat vererek yol göstermesi ve tecrübeleri aktarması yer alır.
- c) Bağlama-Muamma: Tekellümün bu en zor bölümünde aşıklar birbirlerinin çeşitli alanlardaki bilgilerini ölçerler. Genellikle dar ayaklar tercih edilir. Dinleyicilerin zevkle takip ettikleri bölümlerin başında gelir.
- d) Sicilleme: Karşılaşmaya yer vermeyen bölümlerdendir.
- e) Yalandıma: İnanılması güç yalanların söylendiği bölümdür
- f) Taşlama-Takılma: Bölümde aşıklar; bir olayı, arkadaşlarını hatta kendilerini eleştirep gerekirse taşlarlar.
- g) Tüketmece veya Daraltma: Buraya kadar birbirlerini yemeyen aşıkların dar ayaklarla ve dudakdeğmezlerle birbirlerini zorladıkları bölümdür.
- h) Uğurlama veya Methiye: Faslın sonunda, daha önce söyledikleri sözlerle birbirlerini inciten aşıkların, rahatlama amacıyla söyledikleri şiirlerdir.

Cevap C

- 37.** Bu kurama göre insan ruhu her yerde aynıdır ve benzer durumlarda benzer ürünler ortaya çıkarılabilir. Diğer kuramlara gelecek olursak:

Yapısalçı kuram: Dilbiliminden etkilenerek ortaya çıkan kuram, halk bilimi ürünlerinin temel özelliklerini inceleyip ortaya çıkan yapısal sonucu bütün evrensel modellere uygulamaktadır.

Psikoanalitik kuram: Kuram, insanoğlunun geçmişten bu yana bastırılmış arzu ve istekleri olduğunu dile getirir. Milletlerin meydana koyduğu halk bilimi ürünlerinin bu bastırılmış duyguların sonucunda ortaya çıktığını savunur.

Yayılma kuramı: Bu kurama göre ilk kültür merkezi adı verilen bir merkez vardır ve kültür, dünyaya buradan yayılmıştır. Kimilerine göre bu merkez Mısır, kimilerine göre ise Orta Asya'dır. Bundan dolayı bu kuramın, Türk tarihi açısından bir önemi vardır.

Yapısalçı kuram: Dilbiliminden etkilenerek ortaya çıkan kuram, halk bilimi ürünlerinin temel özelliklerini inceleyip ortaya çıkan yapısal sonucu bütün evrensel modellere uygulamaktadır.

Cevap B

- 38.** Münif Paşa'nın Muhâverât-ı Hikemîye adlı eseri önemlidir. Burada Akif Paşa'nın "Adem kasidesi" ve "Tabsira" eserini bileyim. Emin Nihat Bey'in "Müsameretname" adlı eserini bileyim.

Cevap B

- 39.** Burada yer alan diğer şairlerin hepsi oldukça detaylı bilinmesi gereken isimler. Bunların hepsinin edebi anlayışını ve eserlerini bileyim.

Cevap C

- 40.** Burada verilen yazarlar, her yönüyle bilinmesi gereken yazarlar olduğu için ufak bilgiler vererek burada anlatamıyorum. Lütfen bu şekilde belirttiğim yazarları notlarınızdan tekrar edin.

Cevap A

- 41.** Müfide Ferit tarafından yazılan bu eser, turan anlayışı ile yazılmış ikinci eserdir. Kahramanının Demir olduğunu da bileyim.

Cevap B

- 42.** Yukarıdaki parçada tanımı verilen tür mensur şiirdir. A şıklıkta yer alan Şerare ise Muallim Naci'nin şiir türünde bir eseridir.

Mezardan sesler: Halit Ziya Uşaklıgil

Erenlerin bağından, Okun ucundan: Yakup Kadri Karaosmanoğlu

Siyah inciler: Mehmet Rauf

Cevap A

- 43.** Bayezid Camii, remilcilik, Bâki'ye yol göstericilik yapması ve Şemî Pervane eseri bizim burada soruyu yapmamızı sağlayacak ipuçlarıdır.

Cevap D

DENEME – 3 ÇÖZÜM

44. Verilen beyit neredeyse kusursuzdur. Sadece ikinci misranın 4.teflesinin ilk hecesinde imale yapmak gerekmektedir. Onun dışında herhangi bir kusur bulunmamaktadır.

Cevap D

45. Bu esere dikkat edelim. Özeti okuyup karakterlerini mutlaka not alınız.

Cevap A

46. Fuzûli bu beyitte, gökyüzünün renginin kendiliğinden mi mavi olduğunu yoksa göz yaşıından dolayı mı böyle göründüğünü bilmeymiş gibi davranışarak tecâhül-i ârif yapmaktadır.

Cevap A

47. Eşk: gözyası, çeşm: göz, Eşk-i çeşmim ise gözyası demektir. Kûh: dağ, mihnet: sıkıntı, zorluk, eziyet, kûh-i mihnet ise eziyet dağı demektir. Seyl: sel, âb: su demektir. Bu kelimelerden ve sözdiziminden yola çıkarak cevabı bulabilmekteyiz.

Cevap C

48. Verilen şiir tek dörtlükten oluşmaktadır. Gazel, kaside ve kita ise beyitten oluşan nazım şekilleridir. Geriye sadece Tuyuğ ve Rûbai kalıyor. Bu ikisi arasındaki en temel fark ise aruz kalıpları. Rubainin 24 tane aruz kalımı olduğu için onları ezberlemek gibi bir şey mümkün değil. Onun yerine Tuyuğun “fâilâtün fâilâtün fâilün” kalibini ezberlemeniz yeterli olacaktır. Verilen dörtlüğün kalıbına baktığımız zaman; birinci, üçüncü ve dördüncü misralarda kusurlar varken, ikinci misranın kusursuz bir şekilde bu kaliba uyduğunu görüyoruz.

Cevap A

49. Edebiyat bilgi ve kuramlarının içerisinde bu konular da var. Sosyolojik eleştiriinin kurucusu Hippolyte Taine'dir.

Cevap E

50. Epik tiyatro türünün kurucusu Bertol Brecht'tir. Bu cümleden sorunun doğru cevabına ulaşıyoruz.

Goethe: Faust, Genç Werther'in Acıları

Schiller: İnsanın Estetik Eğitimi Üzerine, Wilhelm Tell

Thomas Mann: Buddenbrooklar, Büyüülü Dağ

Bertolt Brecht: Üç Kuruşlık Roman, Gecede Trampet Sesleri

Samuel Beckett: Godot'yu Beklerken

Cevap D